

กรมพัฒนาที่ดิน

กฎหมายนำรัฐ

กลุ่มนิติการ สำนักงานเลขานุการกรม

เกษตรพันธสัญญา

เกษตรพันธสัญญา หรือ คอนแทรคฟาร์มมิ่ง (Contract Farming) คือ ระบบการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ หรือการเพาะปลูกพืช ที่มีการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตล่วงหน้าระหว่างฝ่าย เกษตรกรหรือเจ้าของฟาร์มกับคู่สัญญา คือ "ผู้รับประกัน" ซึ่งมักเป็นบริษัทเอกชน ที่สัญญาว่าจะซื้อผลผลิตคืนจากอีกฝ่ายในราคาที่ตกลงกันตั้งแต่ต้น เรียกว่า "ราคาประกัน" ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อครบกำหนด สัญญา Charles Eaton and. Andrew W. Shepherd (2001) ได้ สรุปประโยชน์ของการทำเกษตรพันธสัญญาในมุมมองของเกษตรกรว่าการทำสัญญากับบริษัทใหญ่ สามารถอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรรายย่อยด้านต่างๆ เช่น เงินทุน ข้าวสาร เทคโนโลยี การตลาด สามารถช่วยป้องกันความเสี่ยงทางด้านรายได้ ให้แก่เกษตรกร เมื่อทำการเกษตรสมัยใหม่ ทำให้เกษตรกรผลิตสินค้าได้ ตรงตามความต้องการของตลาดมากขึ้น ให้การผลิตมีความเชื่อมโยง กับหน่วยอื่นๆ ในห่วงโซ่ คุณค่า (value chain) ทำให้ ต้นทุนค่าขนส่ง และค่าการตลาดลดลง นอกจากนี้ ต้นทุนในการควบคุมคุณภาพและความผันผวนของปริมาณวัตถุดิบลดลงด้วย ทำให้สามารถนำไปแปรรูปได้ดีขึ้น การที่บริษัทสามารถควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ เท่ากับเป็นการลดความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยของอาหารที่จะเกิดกับผู้บริโภคอีกด้วย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 ได้ถูกตราขึ้นด้วยเหตุผลที่ปัจจุบันมีการนำระบบเกษตรพันธสัญญามาใช้ในกระบวนการผลิตผลผลิตหรือบริการทางการเกษตรอย่างแพร่หลาย โดยได้ให้คำนิยาม ระบบเกษตรพันธสัญญา หมายความว่า ระบบการผลิตผลผลิตหรือบริการทางการเกษตรที่เกิดขึ้นจากสัญญาการผลิตผลผลิตหรือบริการทางการเกษตรประเภทเดียวกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรฝ่ายหนึ่ง กับบุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมตั้งแต่สิบรายขึ้นไป หรือกับสหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ หรือกับวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมอีกฝ่ายหนึ่ง ที่มีเงื่อนไขในการผลิตจำหน่าย หรือจ้างผลิตผลผลิตหรือบริการทางการเกษตรอย่างหนึ่งอย่างใด โดยเกษตรกรตกลงที่จะผลิต จำหน่าย หรือรับจ้าง ผลิตผลผลิตทางการเกษตรตามจำนวนคุณภาพ ราคา หรือระยะเวลาที่กำหนดไว้และผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร ตกลงที่จะซื้อผลิตผลดังกล่าวหรือจ่ายค่าตอบแทนตามที่กำหนดไว้ตามสัญญา โดยผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรเข้าไปมีส่วนในกระบวนการผลิต เช่น เป็นผู้กำหนดวิธีการผลิต จัดหาพันธุ์เมล็ดพันธุ์ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือ ปัจจัยการผลิต ให้แก่ เกษตรกร (มาตรา 4)

